

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

A kenyér, hus és a tej.

Írta: Reitz János.

Az élelmiszerek közül a kenyér, hus és a tej, ez a három cikk, mely a városban lakó embernek, — sajna — nem maga által termelt, illetve előállított és a kereskedelem közvetítésére utalt mindennapos életszükségletét alkotja.

Nincsen egy teremtetett lélek sem, ki a közlelmelés ezen három legelsőbb rangú tényezőjével üzött visszaélésekre, vonatkozzon az akár azok rossz minőségére, akár azok illetéktelenül magas árára, ne reagálna és ne érezné, hogy itt egy testi épsége, egészsége és vagyona vagy mondjuk, megélhetési viszonyai ellen intézett mindennapos és állandó merénylettel áll szemben.

És jó szerencse, hogy az a jó közönség mindig csak a drágaságról beszél. Ha ezenfelül ismerné a visszaéléseknek és leggaládabb hamisításoknak azt az óriási skáláját, mellyel a leketlen kufárok testi épségét és egészségét fenyegetve játszik jól — dehogyan jól! — fényesen jövedelmező játékaikat, haj, de beverné azoknak a palotáknak ablakait, melyek friss hús vízből és idült gyomor és bélhurutból épülnek fel.

A közönség általában véve csupán a drágaságról panaszkodik és ez az egyes panaszokról összeverődött hang folyton-folyvást nő és immár az elégtelenség morájává erősödött.

Nem járhat sehová sem, hol az élelmi szerek immár elviselhetetlenné vált drágaságáról ne beszélnének, váltakozva hol az egyikről, hol a másikkól.

Pedig itt szem elől téveszti a közönség azt a közmondást, hogy ami jó, az nem drága és illetve nem veszi figyelembe, hogy a drága áru legalább jó-e?

Nézünk talán meg, röviden végigfutva a kérdésem, mennyiben áll módjában a hatóságnak az élelmiszer kérdésben ezen két inkriminált oldalról segítségére jönni a megtámadott félnek, tehát a jelen esetben annak, aki enni akar és van-e kiút ebből a szinte lehetetlen helyzetből.

A fentemlített mindennapos életszükségletet alkotó élelmi cikkek közül a nagyvárosok közlelmelésében legkevesebb gondot a hatóságnak a kenyér okozza. Mert a kenyérnek akár illetéktelen drágasága, akár rossz minősége és hamisítása ellen a védelem igen egyszerűen, az otthon falain belül megszervezhető és a kenyérnek otthon való sütésével a támadás igen könnyen és erélyesen visszaverhető.

És mégis mit látunk! leg a lassut is megkockáztathatja az ember) és általában véve minden olyan nagy városban, ahol a szürke akták elintézésének őszijóllehet ezen a téren a fogyasztó közönség még a legvédelemben helyzetben van, mégis ott, hol a városi adminisztráció nem csupán az akták gyors vagy kevésbé gyors elintézésben merül ki (sőt itt a jelölt i le c-

egyhanguságában egy kis szociál-politikai napsugár is beletéved, a hatóság nem torolja le a fogyasztó közönséget azzal a megváltoztatott példabeszéddel: segíts magadon és ne várd, hogy a hatóság segítsen, — hanem felállította a hatósági kenyérgyárat, igen jól bevált ellensúlyozóját a leketlen és mohó nyerészkedéseknek. És ez a hatósági kenyérgyár, mely amellet, hogy igen fontos missziót teljesít, nem engedvén tejesen kényre-edvre kizsákmányolni a fogyasztó közönséget, még befektetésnek nem megvetendő, amennyiben a reá fordított tőke igen tisztas hasznot is hajt és törleszti önmagát.

Itt tehát a hatóság ha akar és érzése van hozzá, tud segíteni a fogyasztó közönségen és meg tudja védeni annak megtámadott érdekeit.

A huskérdés már sokkal, de sokkal nehezebb. Az élő állat beszerzésének körülményességei, a vásárokrá való járhatások, azok a fogások, melyek ezen alkalommal majdnem nélkülözhetetlenek, annak hatósági uton, illetve megbízottjai útján való lebonyolítását — ezidő szerint legalább — szinte lehetetlenné teszik.

Az egész művelet: az élő állat beszerzésétől kezdve a levágott állat husának ipari feldolgozásáig, egészen addig, míg a hus különként a közönségnek ki is mérhető, annyira szövevényes és a mi fő: annyira egyéni, hogy annak hatósági uton, vagy hatóság közbenjöttével vagy ellenőrzésével való elvégzése, mint üzlet vagy a drágaság ellen való segítő eszköz, mindenütt, hol a kérdést ily alakban kísérelték megoldani, csődöt mondott. Mert ne feledjük el, hogy a husnál csak a drágaságról lehet szó és a husvizsgálat mai intenzív fejlettsége mellett a hus rendes uton való forgalomba jövétele esetében kifogástalanul jó, csupán annak tápértékében lehet és van különbség.

Megnyugtatásul még annyit, hogy a húst — legalább a nyers húst — ez idő szerint, hála Istennek, még hamisítani sem lehet.

Itt a hatóság ténykedése a husdrágaság lehető csökkentését illetőleg csak két irányban jöhet a közönség érdekeinek védelmére, ha magát a húst nem tudja beszerezni.

Megkönnyíteni az élőállat beszerzésének összes módjait és ezzel eliminálni a husiparosok azon állandó panaszát, mellyel a drágaságot részben megokolják, hogy az amugy is drága élőállat beszerzésének módjai megnehezítettek, körülményesek és költségesek.

A másik eszköz pedig irgalmatlan üldözése a helyi kartelleknek és trösztöknek, olyan módon és eszközzel, a milyennel csak lehetséges. Mert ezek érdekeik önző kielégítésével nemcsak a közönség elevenébe vágó érdekeit támadják meg, hanem megtámadják alapjában véve a minden tisztességes iparnak fundamentumát képező egészséges versengést és ezzel az egyedül álló husiparosnak a létérdekét is. És itt minden eszköz a

hatóság részéről megengedett, indokolt és üdvös lehet.

Kérdem minden emberől egészséges helyzet-e az, hogy egy városban egy cég 27 mézárszéket tart fenn? Nem fekszik-e ez a tömeg a maga súlyával az egészséges és tisztességes konkurrenciára és ezzel magára a husiparosok érdekeire is az agrár szocialisták ugyebár felszisszennek a 8—10000 holdas birtok tulajdonosának neve hallatára, mert az ő felfogásaik szerint egészségtelennek találják a szerzett és örökölt birtok ilyen mennyiségének egy részben való összpontosítását. Hát az nem egészség-e, hogy a mindennapos élelmi szükségletet alkotó tápszert elárúsítására és forgalomba hozatala egy kézben fusson össze? Jól tudom ott sem virulnak ma rózsák, ez az ő bajuk, de hogy az egészséges konkurencia kifejlődését az ilyen helyzet gátolja ez a husiparosok és a fogyasztó közönség baja.

Az élő állat beszerzési módjának megkönnyítése iránt történt legutóbbi hatósági intézkedések tárgyában csupán annyit említek fel, hogy minden lehető megtörtént, ami reményt nyújtott és nyújt arra, hogy a drágaság csökkentessék. Kísérlet történt a szerb husnak behozatalával, nem sikerült; megszerzetett az engedély 1500 drb boszniai sertés behozatalára, nem tudom még milyen eredménnyel fog ez járnai. Folyamatban van annak kieszközölése, hogy bezárt területekről az élő állat, a körülményesen kieszközölendő külön engedélyek nélkül legyen behozható Debrecenbe és végül a konzumvásár iránti kérelem is az illetékes tényezők előtt van.

Tehát ezen a téren minden expedienst megkísérlett a hatóság, hogy azután eddigelő a kívánt siker még nem jelentkeznék, az nem a kezdeményezésen, hanem a külső okokban rejlik és hogy ezen kuláns és a husiparosok érdekében valósággal gyámkodó eljárás nem vezetett a kívánt eredményre, az semmi esetben sem róható fel azoknak, kik ezen kérdéseket előkészítették és tárgyalták.

Hibás ebben a debreceni husiparos is. Nem eléggé modern — tisztelet a kevés kivételnek — és vállalkozó szellemét csupán 15—20 kilométeren belül csillogtatja és erdíteti meg. És ez a zöme! Ebből a táborból hallatszanak azután a súlyos kritikák. Szerb hus nem kell, szerb élő állat kellene; a boszniai élő sertés pedig nem azért nem kell mert élő, hanem mert boszniai. Csodálatos ellenszenv az anektált tartományokkal szemben és csodálatos rokonszenv a szerbiai élet iránt.

Egyben azonban nyugodt lehet a fogyasztó közönség, a mi a husnak közegészségügyi szempontból kifogástalan voltát illeti. Az összes élelmiszerek között a hus az egyedüli, mely a hu-vizsgálat országos rendezése óta a legszigorubb és minden egyes fogyasztót legteljesebb mértékben megnyugtató elvek szerint lesz elbírálva.

Ebből a szempontból annál szomorubb és sötétebb képet nyújt a mindennapos élelmiszerek harmadika, a tej. Egyetlen

Mindennemü kézimunka anyagokat dus választékban raktáron tart
Talhammer Hermine előnyomda és kézimunka üzlete Szent-Anna-utca 1. sz.

egy élelmicikket sem hamisítanak olyan ar-
cátlanul merész módon, mint ezt.

Hogy ezekről az üzelmekről az olvasó-
nak csak némileg is halvány képet nyújtson,
utalok Budapest székesfővárosra, hol pedig
irgalmatlan szigorral történik az ellenőrzés.
Az ottani március havi közgazdasági bizott-
ság ülésben jelentették be, hogy az alkalmaz-
zott drákói szigor ellenében és dacára a Bu-
dapestre behozott tej 33 százaléka hamisított.
E képzelhető már most, milyen lehet a tej
ot, ahol az ellenőrzés lazább, megfelelő szer-
vek és intézmények hiányában.

Minden debreczeni ember tudja, hogy
öt hónappal ezelőtt a piaci tej 36 fillér volt.
És csak a jó Isten maga tudta, hogy a száj-
és körömfájásban beteg és elapadt tehén
egészségre ártalmas teje milyen szurrogátu-
mokkal pótolható az időben. Száz aranyat
annak — a Zacherline — ki egyetlen egy
esetet tud felemlíteni, hogy a tej ezen okból
kifogásoltatott volna. Hogy hány szerencsét-
len, ez okból súlyosan megbetegedett gyer-
mek sinylette meg ezt a gázságot, azt csak
maguk a szülők tudhatják megmondani.

És itt minden színezés és hozzáfűzés
nélkül jelemlő az, amit a közelmúltban láttam
Temesvárott. A közbizottság megtekintése
után bemutatta nekünk az ottani vágóhídi
igazgató — elsőrangú országos szaktekin-
tély, kit talán még az a tisztesség is ér, hogy
állatorvos léte kiküldik a drezdai nemzet-
közi higienikus kiállításra, hogy a közélet-
mezés higienáját tanulmányozza és a köz-
életmezés két legfőbb faktorának, a tejnek
és husnak újabb vizsgálati módszereit elsa-
játítsa — az ugyanazon telepen működő tej-
központot. Temesvár szab. kir. város tej-
központja. Még így egyszerűen, bővített
mondat nélkül is milyen szépen hangzik ez.
A telepen 10—12 ember hófehér ruhában
dolgozik. Az egyik ember vizsgálja a tejet,
megfelelő vizsgálati módszer szerint arra,
hogy vajon nincs-e felvízelve. A másik ké-
szülékkel a kezében kémleli, hogy a tej nem
megsavanyodott-e; a harmadik a tej zsirtar-
talmát nézi és vizsgálja és ha a megkívánt
zsírmennyiséget a vizsgált tej el nem éri, az
ilyen tejet nem bocsátják forgalomba, meg-
feldolgozás alá és készítenek belőle vaját és
sovány tejet vagy turót.

A negyedik vizsgálja a tejet nincs-e
hamisítva keményítővel, liszttel stb. És mikor
a vizsgálat összes retortáin keresztül ment a
tej, megtisztítják az összes szennyől és egy-
ben lehűtve és csinosan palackolva „Temes-
vár szab. kir. város tejközpontja” című vig-
nettával kerül a forgalomba.

10,000 liter ilyen abszolút jó és a meg-
kívánt zsirtartalommal bíró és abszolút tiszta
tej kerül így a közönség kezébe. És nem
marad ki egy liter sem. És az ára? A vá-
ros különféle részein, ha jól tudom tíz tej-
csarnok van felállítva. Itt a tej ára literenkint
20 fillér, házhoz szállítva 24 fillér, a gyárak
közeliében elhelyezett tejkimérőkben pedig a
sovány tej literje 8 fillér.

A város az elég messze fekvő gróf
Csekonics-féle zombolyai uradalom napi 7000
liter tejét 10 évre biztosította magának lite-
renként 17 fillérrel, a többi a kis- és kö-
zépirtokosoktól kapja.

Méltóztatnak észrevenni ezt a gyönyörű
gondoskodását a közönség érdekeinek és
ezt a hatalmas, élelmi szer politikai csele-
kedetet.

Hiszen itt a város biztosította a közön-
ségét, hogy 10 éven belül a tej uzsoráról
szó sem lehet, hiszen 26—28 fillért, vagy
még többet is adni egy liter tejért, nem lesz
bolond senki, mikor a kifogástalanul kezelt
és kifogástalan minőségű tejet megkapja 20
fillérért. És ezt ez a város, melynek minden
zugában a modern fejlődés üde, ózondus

levegője áramlik — nem szégyenli, egy csöp-
pet sem szégyenli.

Természetes, hogy miután a városnak
egy üzemeről van szó, a legmodernebb esz-
közökkel és módon a tejbizottság az egész
vonalon a legriogorizusabb. És ez a vállalat
ilyen árakkal, amellyel, hogy 10 éven belül
letörleszti a befektetett tőkét, biztosítja annak
kamatát, minthogy a város nem akar nye-
részkedni, még bizonyos minimális hasznot
is hajt.

Temesvár országszerte ismert nagy-
mérvű polgármestere valósággal dicshimnu-
szokat zengett a közbizottság igazgatójáról és
cseppet sem érzett ki a differenciálódás
vágya, mely ma már Lékváros-Pátyon
sem divik, — állatorvos és más lateiner em-
ber vagy tisztviselő között. Persze ott nem
azt tartják, hogy amíg állatorvos lesz, zár-
latok is lesznek és nem az állatorvos kiirtá-
sával akarják megszüntetni a lépfenét és a
száj- és körömfájást, ott a bölcsesség még
nem terjedt odáig, hogy ha doktor nem volna
kolera sem volna. Sőt! Előtte mondtam
maga a polgármester, hogy ez az ember, ki
70000 ember életszükségletének két legfőbb
faktorát: a tejet és a húst bírálja el és ezzel
ennyi ezer ember egészség ügye reá van
bízva, nem a vonalon megbecsültebb és ér-
tekesebb előtte, igen sok olyan embernél, ki
aktát gyárt és gyur.

Sok egyéb érdekes dolgot is láttunk
Temesvárott Rostás István főkapitánnyal
együtt a modern fejlődés és haladás terén és
amikor visszakérültünk Debrecenbe, elfogott
az a halvány reménység, hogy mégis mozog
a föld.

**Kelemen Samu és Polónyi Dezső
afférja.** Országgyűlési tudósításunkban
megírtuk a Kelemen Samu és Polónyi
Dezső afférjának keletkezését. Kelemen
Samu Polónyi Dezsőt megjegyzéséért
Héderváry Lehel és Beck Lajos kép-
viselők útján provokáltatta.

Kultusz-vita részletekben.

A képviselőház ülése.

A kultusztárca költségvetésének
részleteit tárgyalja már a képviselőház,
de még el fog tartani néhány napig, a
míg befejeződik a kultuszvita.

Návay Lajos alelnök fél 11 órakor nyíja
meg az ülést. Bejeleni Kossuth Ferenc 2 havi
szabadságát

Sorra kerül

a kultusz-tárca

költségvetésének tárgyalása.

Az egyetemek szaporításának előkészí-
tésének költségeire vonatkozó tételnél

Kun Béla: Új egyetemek felállítását
szükségesnek tartja s e célra elsősorban Sze-
gedet, azután az ország többi gócpontjait.
Debrecen, Kassát, Pozsonyt és Pécsét. Sze-
ged a nagy magyar alföldi központján, a leg-
nagyobb magyar város. Ha itt állítják fel az
egyetemet, akkor kétfős célt valósítanak: a
magyar kultúrát fejlesztik és a magyar kul-
turát terjesztik a délvidéki nemzetiségek közt.
A tordamegyei lapok cikkeiből idéz annak
bizonyítására, hogy a délvidéki magyarság a
szlávok magyarosítására kiváló eszköznek
tartják a szegedi egyetemet. Hasonló szel-
lemben írnak a bácskai lapok is. Egy vidéki
egyetem sem számíthat olyan látogatottságra,

mint a szegedi s ezzel eredményesen segíteni
lehet azon a bajon, melynek megszüntetésére
szándékoznak felállítani az új egyetemet: meg-
lehet szüntetni a budapesti egyetem túlsu-
foltságát. Szeged vagyoni helyzete is bizto-
sítja az új egyetem anyagi bázisát. Ennek bi-
zonyítására adatokkal világítja meg Szeged
vagyoni állapotát. A tételt elfogadja.

A veszeltség ellen való védekezésre
szánt összeg tételével

Ilosvai Lajos a budapesti Pasteur-intézet
fejlesztését és Kolozsváron Pasteur-intézet
felállítását sürgeti.

Zichy János gr. kultuszminiszter: Meg-
ígéri a budapesti Pasteur-intézet bővítését
és a kolozsvári Pasteur-intézet sürgős felál-
lítását.

A jogakadémiák tételénél

Osffy Lajos panaszodik azért a tehe-
tellen helyzetért, hogy VI. fizetési osztályba
csak azok a jogakadémiai tanárok léphetnek,
akik azt a tárgyat adják elő, melyből kvali-
fikálva vannak.

Szász Károly is e sérelem megszünte-
tését kéri.

Zichy János gróf kultuszminiszter igé-
retet tesz a kérelem megszüntetésére.

A középiskolák tételénél

Kelemen Samu válaszul Béla Henrik
minapi támadására. Béla kétségbevonta az ő
jogát, hogy a kongregációkról szólhasson.
Ez lehetséges lett volna a középkorban. De
ez az idő Béla Henrik szerencsésére elmúlt.
És ha most ő mégis a ghetto-szellemet hozza
vissza, akkor kérde, milyen joga teszi azt?
Mint régi hírsorsos? Erről a jogról azonban
ő már lemondott. Az édes apjának a meg-
választásában nem volt része, de annyit
mondhat, hogy az öreg és tiszteletreméltó
Chajim Nudl Bernstein az ő fiában, Béla
Henrikben nem nagy örömet talál, ha ol-
vasná, hogy Béla Henrik az embereket az
apjuk vallása szerint ítéli meg.

Polónyi Géza jelenlegi akciójára azt
jegyzik meg, hogy az a nemzet széttagozására
vezet. Polónyinak az a sors jutott osztály-
részéül, a mi már sok más elődjének, a kik
mikor már népszerűsége másképp nem tud-
tak szert tenni, az antiszemizmussal próbá-
lták szerencsét. Polónyi Géza egy ízben
egy küldöttség előtt azt mondotta volt,
hogy ő fiatalságában nehéz anyagi viszonyok
között volt és a csizmáját saját maga pu-
colta. Ezt a csizmatisztítást a politikai pályá-
ján számtalanszor gyakorolta. Legújabbban a
néppárt csizmáit akarja fekete subickkal fé-
nyesíteni.

A néppárt — természetesen —
örömmel fogadja ezt a csizmapucolást. —
Figyelmezteli a néppártot, hogy Polónyi még
a régi módszer szerint dolgozik. Előbb bele-
kóp a subickba és csak azután keni rá a
csizmára. (Általános derűtlenség.)

Kárhóztatja azokat, akik felekezeti szem-
pontból ítélk meg a dolgokat. Polónyi a
zsidóság belső egyházi dolgaival foglalkozó
olyan szakértelemmel, hogy legalább is azt
kell hinni, hogy régi kliense, a báróné in-
formálhatta róla, akivel Monna Vanna és
Prinzivalle szerepét akarta eljárítani. (Zaj.
Derűtlenség.)

Haller István: Ez kabaréba való.

Baross János: Eláll! Eláll! (Zaj)

Justh Gyula: Halljuk! Halljuk!

Polónyi Dezső: Ez közönséges szemte-
lenség! (Zaj.)

Justh Gyula: Párttag párttag ellen így
nem beszélhet!

Polónyi Dezső: De majd beszélek, le-
szek én még erősebb is!

Justh Gyula: De akkor velem gyűlik
meg a bajod! (Zaj.)

Klemen Samu: Nem a néppárti urakól
fogom megkérdezni, hogy mit mondjak.
(Helyeslés.)

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél, szék-
szorulásban szenvedőknek.

Rapható Debreczen és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz az elrontott
gyomrot
2—3 óra
alatt telje-
sen rendbe
hozza.

Kis üveg 40 fill., nagy üveg 60 fill.

Visszatér a kongregációkra és kijelenti, hogy azok vallási akciójáról nem akar beszélni. Csak a politikai izgatásokról. Felolvassa a pannonhalmi kongregáció egy felhívását, amelyben arra buzdítja az ifjakat, hogy a zsidónál ne vásároljanak. (Mozgás.)

Felolvass egy belépési felhívást, amelyben az érettségizett ifjakat kongregációkba való belépésre hívják fel. Ez a felhívás azt mondja, hogy a zsidó Samuka és protestáns Lacika nem lehet boldog, mert őt a hite nem tudja boldogítani. A székesfejvári reáliskolában a katolikus tanároknak külön tanári szobája van. Zomborban a kongregációs ifjak külön padban ülnek. Resicán a tanár dirigálása mellett hep-hep nótákat énekelnek az ifjak.

Gróf Zichy János: Hol, kérem?

Kelemen és Béla Henrik.

Kelemen Samu: Minden adatot át fogok adni a miniszter urnak, de kérdem, ahol ilyen dolgok fordulnak elő, szabad-e tovább tűrni ezeket az elfajulásokat? Gróf Andrássy Gyula liberálisan beszél, de az ő elméleti gyakorlatilag semmit sem érnek, már pedig éppen gyakorlati segítségre volna szükség. Az sem elég, hogy a szülők beleegyezését kérik a kongregációkba való belépéshez, mert a szülő sem mer a tanárral szembe szállani, ha a tanár a kongregációba való belépést sürgeti. Csak egy megoldás jó, az, ha a középiskolában semmiféle felekezeti tömörülést sem engednek meg. (Helyeslés jobbról és balról.)

Reméli, hogy a miniszter megtalálja az általa is elismert tapintatlanságok központi fészket, amely ott székel a miniszteriumban és érvényt fog szerezni a maga elveinek.

Béla Henrik: Személyes kérdésben kér szót. Kelemen Samu félreértette és félremagyarázta azt az ő megjegyzését s felfedezni vél róla olyan életrajzi adatot, melyet mindenki ismer s azt az élt igyekszik adni felszólalásának, mintha a szülő antiszemita volna.

Elnök jelenti, hogy az országgyűlési naplóból csak most értesül, hogy Kelemen Samu ismét hangzott beszéde alatt Polónyi Dezső ezt a közbeszólást tette: „Közönséges szemtelenség”. Ezért rendre utasítja Polónyi Dezsőt.

Várady Zsigmond szavának helyreigazítására kér szót.

Kéri a minisztert, hogy hasson oda, hogy a liberális szellem, mely mellett a miniszter tegnapi beszédével demonstrált, benn a miniszteriumában is a gyakorlatban is vezető szellem legyen. Bizva a miniszter ilyen irányú jóakaratóiban, elfogadja a javaslat ezen tételét.

Haller István: Tiltakozik az ellen, hogy Kelemen Samu aki oly nagy hangon hirdeti a felekezeti békét, épen a felszólalásaival adta jelét annak, hogy midőn felekezeti kérdésekről van szó, Kelemen Samu az ő magával hozott előítéleteivel tette szóvá ezen kérdéseket, amelyekről egy képviselőnek szabad ugyan beszélnie, de ebben az esetben nem illik. Illetékelen emberek ne szóljanak hozzá a felekezeti kérdésekhez, különösen akkor, midőn ugyanis annyi üdvös tenni való volna ebben az országban. Nem fogadja el a tételt.

Kovácsy János: A nemzetiségi agitátorok mellett egy újabb irányú agitátorokat látunk a Házban most a kultusz-budget tárgyalása során. Ezek az ugynevezett felekezeti agitátorok. Azok, akik tüntető módon a felekezeti béke mellett törtek pácát, felszólalások lényegét tekintve a legnagyobb felekezeti izgatást vitték végbe. És azok a képviselők, akik ezt tették így oly pártban egyesülnek, melynek neve: néppárt!

Nagy zaj. Elnök csenget.

Kovácsy János: Pedig ezeket a képviselőket a választók nem azért küldték a Házba, hogy itt felekezeti harcokat idézzenek fel, hanem legjobb tudásuk szerint az ő érdekek mellett, az egységes magyar nemzetet, az összhaza érdekében fejtik ki működésüket. Szmeccsányi György: Tehát emelem

poharam Kelemen Samu egészségére! (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Kovácsy János: Tiltakozik ezen felekezeti agitátorok kártévő munkája ellen és velük szemben minden büntetést kevésnek tart. Attérve a közép iskolák reformjára, határozati javaslatot nyújt be, melyben a középiskolákban csak oly egyesületek létesítését tartja megengedhetőnek, amelybe a tanulók minden valláskülönbség nélkül beléphetnek. Helyteleníti, hogy a középiskolai tanárok ki nevezésénél a zsidókat háttérbe szorítják s így egyenesen belekergetik őket abba, hogy kikeresztelkedjenek. A testnevelésügy inten-

zivebb ápolását ajánlja a miniszter figyelmébe. Nem fogadja el a tételt.

Szmeccsányi György: Tiltakozik az ellen, hogy a néppártot felekezeti izgatással vadolják.

Zichy János gróf miniszter: Megnyugtani kívánja Kovácsyt, abban a tekintetben és arra vonatkozólag, amit tegnapi beszédében különben elmondott, hogy senkit felekezete miatt sem a jövőben sem mert háttérbe szorítani engedni nem fog. Kéri Kovácsy határozati javaslatának elvetését.

Elnök felel a kérdést: A ház többsége elveti a határozati javaslatot.

Bier főhadnagy utja.

Hetek óta nagy izgatottsággal leste már ugy az osztrák, mint a magyar főváros közönsége, hogy Bier főhadnagy, aki a bécsi „Zeit“ című lap bécs-budapesti repülőversenyére első felszállónak jelentkezett, mikor indul el utjára.

A hosszú késedelemnek nem Bier főhadnagy volt az oka, hanem az időjárás. Hiszen már hetek óta zivataros, szeles idő jár, amilyen időben a legvakmerőbb pilóták sem mernek utnak indulni.

A katonai pilóta tegnap reggel elindult Bécsből, utközben azonban, Győr és Magyaróvár között, le kellett szállnia, úgy hogy csak délfelé érkehet Budapestre. Bier főhadnagy repüléséről a következő jelentéseink számolnak be:

Bécs, június 17. Bier főhadnagy ma reggel 5 óra 48 perckor teljes szélcsendben felszállt, hogy megtegye a bécs-budapesti utat. Két igen szép próbarepülési kör után elrepült a mezőről.

Győr, június 17. Bier főhadnagy Győr mellett Patos községben 9 óra 48 perckor simán leszállt. Patos községből, mert a gépben kisebb defektus érte, átment Nagymenyerre, ahonnan betelefonálta leszállását az Österreichische Aeronautische Klubnak, hogy utját folytatni fogja. Nagymenyerről magával vitt Patos községbe a gépéhez egy uralmi szerelőt. A lakosság nagyon szimpátiákkal fogadta mindenütt a főhadnagyot. A főhadnagy eddig 110 kilométer utat tett meg.

Várják Budapesten.

Arra a hirre, hogy Bier főhadnagy ma reggel elindult Bécsből, már a reggeli órákban sokan mentek ki a budapesti repülőversenyterre, hogy jelen legyenek a főhadnagy megérkezésénél. A rendőrség is intézkedett a rendfentartásról s nagyszámu lovas és gyalogos rendőrség vonult ki a térre. A kint levő közönség pillanatról-pillanatra izgatottab-

ban várja a főhadnagyot. Az Aeroklub számítása szerint déli egy órakerkezhetik meg Budapestre.

MŰVÉSZET.

Képkiallítás a Kereskedelmi Csarnokban.
A vidék kulturális életében jelentős szerepet játszik a Magyar Műkereskedelmi Vállalat kiállítása. Ez a nívós művészi vállalkozás, mely azt a célt tűzte maga elé; az értéktelen és izléstelen nyomatoknak, amelyekkel a külföld áraszt el, — értékes, művészi festményekkel felcserélni. Ez a cél úgy látszott elérhetőnek, ha a vállalat minél szélesebb körben ismerteti meg magát kiállítások által, ahol az eladásra kerülő festményeket olcsó áron elárulva, mutatja be. Erre a célra sikerült Adler László, ismert kiállítás rendezőt megszerezni, aki az ő kiváló tudásával nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ez a vállalkozás ilyen népszerűvé lett. A Magyar Műkereskedelmi Vállalatot ma már az országban minden kultúrember ismeri, a megbízhatóságát pedig olyan név fedezi, mint Feszty Árpád, aki a vállalat művészi tanácsadója. A kereskedelmi csarnokban látható képeket a magyar festőművészek színe-java festette.

Ami elsősorban figyelemre méltó az Kézdí Kovács Lászlónak egy csodásan finom technikájú „Erdőrésztlet”-e Boemm Riitának pompásan megfigyelt „Szegek” című képe, Szepesi-Kuska Jenő zseniálisan odavetett „Tópartján” festménye. Juszkó Bélának Kardosa Sándor egy átértett képe, Tihanyi Béla erdőrésztletei, Szántó István, Horváth Kálmán, Péchy Kálmán csirke udvara, Cserna Rezső, Rezső, Balla Béla, Erneyi László, Kemény Béla stb. stb., mind olyan művekkel vannak képviselve amelyek méltóak az elismert jó nevékhöz. A kiállításnak egy különös érdekessége, hogy a festmények között külföldi mesterek is szép számban szerepelnek. Különösen szép Ricciardi olasz festőművésznek „nápolyi tengerparti” című vászna. J. Hartung müncheni művésznek „Jó pajtasok” című pompás kutyákat ábrázoló képe. Van még egy kiváló Garinei, Schmidt festmény és még másoktól.

A kiállított festmények meglepő olcsó áron vásárolhatók és a vállalat ezen felül még kedvező fizetési feltételeket is nyújt. Egy valamire való nyomatot sem vásárolhatunk azért azért az árért, amennyiért itt egy művészi képet vehetünk. A kiállítás egész napon át — a Csarnok vezetőségének szíveá-

ségéből — nem tagok is díjtalanul megtekinthetik. A vételek tekintetében Adler Lászlóval, a kiállítás művész igazgatójával ugyanott értekezni.

Debreczeni Agrárbank Szövetkezet

PIACZ-UTCZA 79.

Kölcsönöket nyújt kezesség, betáblázás mellett, értékpapír vagy bármilyen más biztosíték fedezete mellett 5, 10, 15 évre.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatoztatásra. Tisztviselői kölcsönök életbiztosítással kapcsolatban. Felvilágosítást készségesen nyújt az intéze gazgatósága.

A ref. egyház az egyetemért.

Ujabb 60.000 koronás alapítvány.

Ref. presbyteri gyűlés.

A debreceni ref. egyház presbiteriuma tegnap délután rendkívüli gyűlést tartott, a melynek sürgős összehívását főleg az egyetemi 160.000 koronás alapítvány ügyének eldöntése tette szükségessé. A gyűlésen Dicsőfi József lelkészelnök és Kovács József polgármester, főgondnok elnökölték.

A gyűlés lefolyásáról a következő tudósítunk számol be:

Az egyetem ügye.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Somogyi Pál főjegyző felolvasta a 160.000 koronás egyetemi alapítvány ügyének tárgyalására kiküldött bizottság jelentését. Ezen bizottság a Debreczenben felállítani szándékolt egyetem céljaira az Egyház-tér 10. számú és Vár-utca 11. számú házastelkek átengedése és a főiskola bölcsészeti szakán egy tanszék javadalmazására tett 100.000 koronás alapítványnak 160.000 koronára kiegészítése tárgyában a kultuszminiszteriumból érkezelt leirat fölött hozott véleményes javaslatot.

A véleményes javaslat emelkedett szakban emlékezik meg arról a tényről, hogy a debreceni ref. főiskola már alapítása kezdetétől fogva erős fundamentumával kínálkozott az ország harmadik egyetemének. Már 1875-ben dr. Török János szenior azon óhaját és jóslását fejezte ki, hogy ennek a főiskolának egyetemmé kell lenni.

Az 1897-ben megtartott egyetemes konvent határozatából nagy arányú gyűjtés indult meg a város minden rendű és rangú lakossága között egy filozófiai tanszék felállítására.

A város 400.000 koronás alapítvánnyal járult hozzá.

Boldogult Kiss Áron püspök egyik akkori ülésén bejelentette, hogy már 83.000 forint folyt be a felállítandó tanszék céljára. A javaslat a történelmi megállapítások után részletesen rámutat mindazon tényezőkre, melyeknek kiszámíthatatlan hasznuk lenne abból, ha az ország harmadik egyetemét Debreczen kapná meg. Sokat nyerne vele a ref. egyházkerület, melynek nagy területén szinmagyar nemzeti szellemben nevelné az ide tóduló ifjúságot a debreczeni egyetem. Debreczen városának pedig kiszámíthatatlan nagyarányú fejlődését és gyarapodását segítené elő. Sokat nyerne vele általában a magyar kultúra, melynek bevehetetlen, erős vára volna minden időkn át a debreczeni egyetem.

Ezek után következett a határozati javaslat, melynek lényege a következő:

Arra az esetre, ha a magyar országgyűlés elhatározza, hogy az ország harmadik egyeteme Debreczenben állíttassék fel, a debreczeni ref. egyháztanács készséggel átengedi a tulajdonát képező Egyház-tér 10. és Vár-utca 11. számú házastelkeket az egyetem céljait szolgáló aula és központi hivatali helyiségek céljaira. Az átadás idejétől kezdve az egyháztérbe az átengedett telkekre nézve megszűnik. Ha azonban az egyetem céljaira átengedett telkek beépítésétől időközben az egyetemet létesítő magas kormány elállana, a telkek az egyház tulajdonába szállnak vissza.

Megajánlja továbbá az egyháztanács a már felajánlott és egyházi felsőbb hatóság által is jóváhagyott 100.000 koronás alapítvány 60.000 koronával való kiegészítését, ami úgy értelmezendő, hogy összesen 160.000 koronás alapítványt tesz az egyház a felállítandó tanszék céljaira. Ennek az alapítványnak 5 százalékos kamatai a tanszék megnyitásától kezdve folyósi tannak.

Kimondja továbbá a javaslat, hogy a megajánlott összegnél az egyház semmiesetre többre nem megy bele és a házastelkekhez az Ondódi-földek sem értendők hozzá.

Névszerinti szavazás után az előadó javaslatot a presbiterium egyhangulag, nagy lelkesedéssel elfogadta és kimondotta még, hogy e határozatot pártolólaj terjeszti fel a felettes fórumhoz: az egyházközség és egyházkerület elnökségéhez. Az egyházközségi közgyűlés július 4-én tartandó ülésén foglalkozik e határozattal és onnan a legfelsőbb fórumhoz: az egyházkerületi közgyűléshez kerül az ügy. Semmi kétség nincs az iránt, hogy az egyetem ügyében ezen talán döntő és igen fontos határozat mindkét fórumon megerősítést nyer.

Ilyenformán már körülbelül július hóban teljesen megerősített határozattal állhat a debreceni ref. egyház a kultuszminiszter elé és ezzel a határozattal dokumentálhatja azt a tényt, hogy a harmadik egyetemért versengő városok között Debreczen az első, mely a legnagyobb áldozatot kínálja fel és ebben a debreceni ref. egyházzal az oroszlanrészt.

Kisebbségi ügyek.

Ezu'án áttértek a napirend többi pontjaira.

Somogyi Pál főjegyző kérésére a presbiterium 6 heti szabadság időt engedélyezett, melyet a főjegyző július 10-én kezd meg. Ugyiszintén tudomásul vette a presbiterium, hogy Szele György lelkész júliusban hosszabb szabadságra megy.

A felsőbb leányiskolai igazgatótanács betervezésére néh. Gondy Sándor helyére egyhangulag nagy lelkesedéssel az igazgatótanács 8 pályázó közül F. Kiss Istvánt választotta meg, amihez a presbiterium hozzájárult.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít**

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdaja
Darabos-utca 7. sz. a.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a. Telefon 412.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Junius hó 18-án prédikálni fognak a következő ref. lelkész urak: a Nagytemplomban prédikál tisz. G. Szabó Gábor s.-lelkész, a Kistemplomban 9 órákor tisz. S. Nagy József s.-lelkész, 11 órákor Nt. Uray Sándor lelkész, a Kosuth-utcai templomban tisz. Hérpai Gábor s.-lelkész, az Ispotályi-templomban Boér Károly s.-lelkész, a városi szegényházba Nt. Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a Csapókerti imaházba Nt. Kovács János vallásokt. lelkész, a Homokkerti imaházban tisz. Bereczky József főisk. szénior.

— **Kérelem a csatornázató híz tulajdonosokhoz.** A házi csatornák építésénél 2—3 sőt néhol 4 méter mélységig menő belvárosi kulturméterekben előreláthatólag számos régiség kerül felszínre. Ugyanazért arra kérjük a háztulajdonosokat, hogy házi csatornák építésekor a földmunkálatokat figyelemmel kísérik és az esetleg előforduló régiségeket az elkallódástól megmenteni s múzeumunkba beküldeni, avagy azokról minket értesíteni sziveskedjenek. Cél szerű a vállalkozót a leletek átadására kötelezni. A földből előkerülő régiségek legtöbbször alig bírnak anyagi értékkel, főként ha bronzból, ólomból, rézből, vasból vagy agyagból készültek. De mint a rég mult időknek, közelebről pedig mint a régi debreceniek ipari, gazdasági, kereskedelmi tevékenységének emlékei, részint kegyeleti, részint művelődéstörténeti szempontból érdemesek a megmentésre és a megőrzésre. Épen ez a feladata a gondviselésünkre bízott múzeumnak. A tárgyakat a beküldő nevének megőrzésével ajándékol is elfogadják, de az értékesebb leleteket — kívánatra — jutányos áron be is váltjuk. (Városi Múzeum Hatvan-utca 23.) A múzeum igazgatósága.

— **A kövérség modern gyógykezelése** most már nem a multban alkalmazott, sokszor kegyetlen koplaló kurákból áll, hanem inkább arra helyezik a súlyt, hogy az anyagcsere gyorsítása által a felesleges zsírtömegek eltűnjenek. Ezt első sorban a világhírű **Ferencz József-keserűvíz** használata által lehet elérni, melynek hatása nagy kövérség esetén felülmulhatatlan. E célból évenként 2—3-szor egy-egy 4 hétig tartó ivókurát kell tartani, mely abból áll, hogy naponként a reggeli előtt, éhgyomorral 1 borospohányi valódi Ferencz József-keserűvizet kell meginni. A hatás bámulatos és sokszor már az első hét után észrevehető. Kapható fűszerkereskedésekben és gyógytárakban.

— **A dalegyelet közgyűlése.** A debreceni dalegyelet 1911. június 25-én délután 3 órákor, a debreceni kereskedő társulat dísztermében tartja XLVIII-ik évi rendes közgyűlést s ünnepi karnagyt Mácsay Sándort 25 éves karnagyi működése alkalmából, melyre a dalegyelet tagjait s az érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Dr. Katona Mihály** sárospataki homeopata orvos ismét rendel Debreczenben f. hó 23-án azaz pénteken egész nap és 24-én szombat délelőtt 11 óráig Darabos-utca 55. szám alatt, ahol különösen tüdő és gyomor-bajosok számosan látogatják a sikeres gyógyításaiól híres orvost.

— **A hamiskártyás gróf.** Berlinből jelentik: Hat havi vizsgálati fogság után végtárgyalásra került gróf Wolff-Metternich Giebert ügye. Most készült el a vádirat, amely harminc csalással, hitelezési sikkasztással vádolja az ifju grótot, míg a hamiskártya vádját újabb tárgyalásra tartja fenn. Fölsorolja a vádirat, hogy gróf Wolff-Metternich egy drága paripát vásárolt, mert állítólag futtatni akart és a versenylovat mindjárt eladta, az árával természetesen adós maradt. Aztán vett hitelbe egy automobilt és elkótyavetyélte. Később mindenféle árut sarcolt ki s ezt tette pénzzé. A tárgyalásra negyven tanu van beidézve.

— **Ma.** Megjelent a Ma című szépirodalmi folyóirat 6 ik száma változatos tartalommal. Novellát irtak bele Kovács László, Makoldy Margit, Bottyán Frigyes és Radó István. Verset Csobán Endre, Szentklárai Thomée József és Wagner Károly. A modern de egészséges eszméket valló folyóirat havonként kétszer jelenik meg. Előfizetési ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 30 fillér. A helyi tőzsdékben és könyvkereskedésekben is kapható. Szerkesztőség Budapest VI., Izabella-utca 64.

— **Kérjen árajánlatot Gergely** Samu beton és vasbeton cső gyáratól Miskolc, Vayut 9. Állandó raktár ásványvíz és turott kutakhoz, továbbá hidak és földalatti vízvezetők betoncsövekből 10 cm. belmérettől 125 cm. belméretig. Vállalkozik víztelenítési, szárazzártatási és betonmunkálatok szakszerű kivitelére.

— **Az Első Biztosító Intézet Katonai Szolgálat Esetére Őcs és kir. Fensége József főherceg védnöksége alatt mint Szövetkezet, Budapest, helybeli vezérképviselő-égét, mely idáig Szent-Anna-utca 32. sz. alatt volt a Gazdasági és Kereskedelmi Bank Szövetkezetre (Kossuth-utca 11. sz.) ruházta át. Ezen belöldi intézet ugyanis fiukat a katonai szolgálat esetére, be nem sorozás esetén pedig a nagykorúság elérése idejére, leányokat pedig kelengye és hozományra biztosít és végül felnőttek részére az elérés és haláleseti biztosítást a legelőnyösebb feltételek és legalacsonyabb díjtételek mellett eszközli.**

— **Dalestély a nagyerdőn.** Tegnap kitűnően sikerült dalestélyt rendezett a nagyerdei vígadó helyiségeiben a dohánygyári dalkör. Volt konfetti, szerpentincsa, a dalkör által előadott énekszámok, sőt egy vigjátékot is előadtak, melyben főképp Kiss Mariska, Ökrös Zsuzsika, Gáll Gyula, Rcz János, Juhász Péter és Csósz Lajos arattak ügyes játékokkal nagy sikert. Az előadás után tánc volt, amely pompás jókedv mellett reggelig tartott. A mulatságon igen sokan jelentek meg.

— **Méltóságos. Nagyságos. Tekintetes.** Ki ne ismerné ezen feliratu hirdetést? Önkénytelenül is ez jut eszünkbe, hogy Magyarországon ha valami nagy vállalat alakul, rendszeren nagyságos, méltóságos, kegyelmes című nagyurakat szednek össze és ezek azok a bizonyos fátvölök, melyek mindent eltakarnak. Micsoda nagyszerű vezetési mód lehet ott, ahol egyetlen ember vezetése mellett milliókra menő összegeket fektetnek be egy vállalatba. Őszintén megvallva nagyobb kulturális vállalkozást alig ismerünk, mint a „Tolnai Világlapia” most tervezett „Tolnai Világlexikonja” kiadását, amikor arról van szó, hogy ez a népszerűtől képesűség egy 500 korona értékű lexikkal lépje meg olvasóit.

— **Nyilvános köszönet.** Debreczen szab. kir. város nő- és fiu iparostanonc iskolájában kiváló iparos tanulók vizsgái megjutalmazására Serly Ede ur 5 kor., az „Iparoskőr elnöksége” 50 koronát voltak szivesek adományozni, mely összeget, midőn a jutalmazandó tanulók nevében is ezuttal hálásan megköszönve nyugtáznak. Debreczen, 1911 július hó 17. Csurga István ipariskolai igazgató.

— **Felolvasó estély.** Szirik Antal, a kitűnő fiatal költő, kiőt a Budapesti Hirlapban nagyon szép verseket olvastunk mostanában, a jövő hét valamelyik napján humoros verseiből felolvasó estélyt rendez városunkban. Előre is felhívjuk a közönség figyelmét ez igen érdekesnek ígérkező felolvasásra. Mert Szirik nem közönséges tehetség, amit bizonyít az is, hogy ezelőtt pártizember volt és verseit érdekessé teszi, hogy — igazi lírikusként — mindig magáról ír. A keddi számunkban majd részletesen beszámolunk a felolvasás napjáról és helyéről.

— **Fényképészeti készülékek műkedvelőknek.** Mindazoknak, akik a fényképészetet a legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az Moll A. cégnek (Bécs, Tuchlauben 9. cs. és kir. udv. szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küld el bérmentve a cég.

TÁVIRATOK.

Nagy sztrájkok.

Allnak a nyomdák.

Berlin, június 17. A Scherl Ágost cég gépmestereinek sztrájkja következtében a Mosse Rudolf, valamint az Ullstein és Társa cég szolidaritást vállaltak, úgy, hogy ezen cégeknél megjelenő össze: ujságok, köztük a „Berliner Lokalanzeiger”, a »Tageblatt« és a »Morgenpost«, nem jelentek ma meg.

Sztrájk a tengeren.

Cardiff, június 17. A tegnapi nap itt nyugodtan folyt le. Az a néhány hajó, mely a kikötőből kifutott, az unióhoz nem tartozó matrózokat szerződött 10 shillinggel magasabb bérért. Körülbelül 700 matróz benyújtotta felmondási nyilatkozatát. A „Bristol“-hoz tartozó »Findhorn« gőzös Greenockot nem hagyhatta el, mert nem kapott használható legénységet. A „Tweed“ gőzös azonban ma Glasgowból elindult, hogy a »Findhorn“-nak legénységet vigyen. A »Findhorn“ az első hajó, mely matrózhiány miatt nem hagyhatta el a Clyde folyó kikötőjét.

Montenegró ijedelemben.

Cettinje, június 17. Tegnapelőtt egy török páncélos, egy cirkáló hajó és tizenkét üteg táborigyűjtemény érkezett San Giovanni di Medua elé és a legközelebbi napokban negyvenezer főnyi török sereget várnak oda. Mihelyt a szultán Pristinából elutazik, megkezdődik a török csapatok koncentrációja Kossavo felől. A cettinjei kormány megrémült és a nagyhatalmakhoz panaszszal fordult, hogy Törökország fenyegeti Montenegro határait. Nikita király e miatt tegnap az orosz, majd az olasz követtel tanácskozott.

A közönség köréből.

— E rovat alatt foglaltakért a beküldőt terheli a felelősség. —

Kényelmes patikus és mentő.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Folyó hó 16-án este a Dréher-féle sör-csarnokban egy üveg elvágta a kezem és az igen erősen vérzett. Sietve mentem be a közeli Hattyu gyógyszerárba és ott könnyűdttem:

— Az istenért állítsák el valamivel a vérzést és kössék be a sebemet.

— Menjen az orvoshoz, mi nem segítünk, hangzott a válasz.

Rohantam vissza az üzletbe, mert nem vagyok ismerős Debreczenben és kérdeztem, mit csináljak, Móhr Béla, a főpincér a mentőkhöz utasított. Szaladtam a mentőállomásra, ott meg avval utasítottak el, hogy menjek a kórházba.

Több, mint félliter vért vesztettem, mire a vérzés valahogy elállott.

Kérem a tekintetes urat, sziveskedjék lapjában helyt adni panaszomnak.

Debrecen, 1911. június 17.

Kiváló tisztelettel:

Gömöri Ferenc
a Dréher sör-csarnok csaposa

Löfkovits Arthur és Társa

30 év óta fennálló
órás, ékszerész és
ezüstmű üzletét
= e hó végén =

Piac-utca 44. sz.

Dr. Ujfalussy-házba
= helyezi át!! =

TÖRÉVNYKEZÉS.

S A civakodás vége. A debreceni kir. törvényszék jogerős ítélettel egy esztendei börtönrre ítélte Gerőzsi János 21 éves alsó-józsai napszámot erős felindulásból elkövetett halálokozó súlyos testisértés bűntette miatt. Folyó év május hetedik napján történt ugyanis, hogy Gerőzsi János civakodásba elegyedett a vele vadházasságban élő Szele Eszterrel. Látna, hogy a veszekedés komolyabbra fordul közbeakart lépni Nagy Mihályné s igyekezett a civakodó párt szétválasztani, azonban vállalkozása balul sikerült. A feldühödött Gerőzsi neki támadt az ügyeibe beavatkozó asszonynak s kicsavarta annak kezét a szétválasztás eszközül használt karót s azzal kétszer-háromszor erősen fejbe ütötte Nagynét, ugyannyira, hogy az eszméletlenül esett össze s agyrázkódás következtében másnap meghalt. Az enyhe ítélet a megbánásban levő tettes, mentő körülményeinek humánus mérlegelése után hozódott.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 17.

Az árak 50 kilogrammonként	
buza máj.	11'67—11'79.
buza okt.	9'27—09'21.
rozsa máj.	8'06—8'02.
rozsa okt.	7'03—7'08.
Tengeri juli. 1911.	7'11—7'12.
Tengeri aug. 1911.	

Ertéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 649'50
Magyar hitelrészvény 828'75.

9556—1911.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város a Piacz-utca 26—28. sz. telkeken fennálló épületek és építményeket elbontatja s e czélból azokat eladja.

A kik az épületeket megakarják venni, írásbeli ajánlatokat **f. évi június hó 28-án délelőtt 10 óráig** a polgármesteri hivatalban adják be.

Minden ajánlattevő köteles az ajánlat benyújtása előtt a város házipénztárába 1000 (Egyezer) korona bántpénzt, készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni s a letét jegyet ajánlatához csatolni.

Ajánlat csak a város által kiadott ajánlati úrlapon tehető, mely a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt darabonként 4 fillérért megszerezhetők.

A vállalati feltételek a hivatalos órák alatt a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők.

A bontandó épületek a helyszínen megtekinthetők. Elkésve beadott távirati vagy utóajánlatok, valamint ezen hirdetménynek, vagy a vállalati feltételeknek meg nem felelő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A város fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közt szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkát más uton biztosíthassa.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi június hó 12-én tartott üléséből.

A Városi Tanács.

Kartelen kívül.

MEZŐ ARMIN

építletfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselényi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gőzmalom mellett.) **Kartelen kívül, tehát olcsó árak.** Mindenkinnek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be.

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan, lesóványodáshoz hajlandós, használja a számos év óta jónak bizonyult **gyomorsót, Schaumann** gyógyszerésztől **Stockerauban.**

Aki szabályozni és épségben akarja tartani jó emésztését, használja a Schaumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges **gyomorsavat és előmozdítja az emésztést.** Egy doboz ára **1 kor. 50 fillér.**

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. — Ara tarsolyonkint phiolával a 10 gyomorsó-pasztillával **kor. 1'50.** Postai szétküldés egkevesebb 2 doboz megrendésnél — utánvéttel

Schaumann gyógyszerész
Stockerauban.

Kapható minden gyógyszerárban.

LŐHEREFEJTŐ GÉPEK
EGYSZERŰ es KETTŐS
TISZTÍTÓ SZERKEZETTEL 650% 1250%
DOBZÉLESEGIG GŐZGÉP MOTOR S JÁRGÁNYOS HAJTÁSRA

SZABADALMAZOTT
EGYESÍTETT
LŐHEREFEJTŐ
FEJTŐ TISZTÍTÓ
GÉP

OLCSÓÁRAK
KEDVEZŐ FIZETÉSI
FELTÉTELEK
ÁRJEGYZÉKET
FELHÍVÁSRA
DIJMENTESEN

Szűcs Ödön
KÜLD
— BUDAPEST —
VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.

Vigyázat

80 ezer pár cipő alkalmi eladása
4 pár cipő csak 10 korona.

Egy nagy gyár fizetési zavarokba jutván, megbízást adott nekem egy nagy tömegnek beszerzési áron alól való eladására.

Ennélfogva eladok mindenkinek 2 pár férfi és 2 pár női fűzőcipőt, barna vagy fekete bőrből, erős szegzett talppal, legújabb elegáns állásban; nagysága szám vagy centiméter szerint.

Minden 4 pár cipő együtt csak 10 korona.

Szétküldés utánvéttel. Kicsérelés megengedve. Első keresztény cipőkiviteli áruház.

Humann Ferencz, Bécs, Aloisgasse II/2

KRONSTEINER KÁROLY-féle viharálló mészhomlokzat-festékek.

Törvényileg védve.

50 színárnyalatban, kilogrammonként 24 fillértől feljebb. Évtizedek óta kitűnően beváltan és **minden utánzatot felülmulnak.** — Egyedüli célszerű festőanyag már **festve volt homlokzatok részére.**

MAIL-HOMLOKZATFESTÉKEK nem kopnak, moshatók, **egy mázolásra fed, nem kell alapozás, email kemény, csak hideg vízzel keverve** használatra kész. Antiszeptikus, méregmentes. Ideális mázolás belső helyiségek, még nem festett homlokzatok, faépítmények, mint kamrák, pavilonok, kerítések, stb. részére. Kapható minden színárnyalatban, egy négyzetméter költsége **5 fillér.** Mintakönyv és prospektus ingyen és bérmentve. **CARL KRONSTEINER, Wied, III. Hauptstrasse No 120.** — Raktár minden nagy városban.

MAGYAR
MÉRLEG-és GÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
BUDAPEST

IRODA
ERZSÉBET UT 41
GYÁR
GYÖMRŐI - 62

ELSŐRENDÜ
GAZDASÁGI-KERESKEDELMI-és VASUTI-
MÉRLEGEK.
KÉPVISELŐK KERESTETNEK.

Gyertyánliget Máramaros- megye

a legzűbb, legegészségesebb, klimatika. hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vízgyógyintézet. **Üsdálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ósodús, enyhe levegő, kitűnő iszai és könnyen emészthető tiszta vasiórással.** Teljesen berendezett vizgyógyintézet. **Legradikálisabb gyógsíker: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál.** Kényelmes, esimes lakások és igen jó állás. Igen mérsékelt árak. — Idény: május—október. Vasúti állomás: Nagy-Booskó, Gyertyánliget. — Előnyök: 1. Olcsó árak és tisztán életmód. 2. Enyhe oghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó közlekedés. Interurban telefon. **A fürdőigazgatóság.**

Örökös állást nyerhet bárki havi 500 korona jövedelemmel, ha sorsjegyek részletfizetésre való eladásának képviselőt a **Budapesti Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaságnál** (Budap st, VII., Károly-körút 13.) elvállalja. Szakértelem nem szükséges, mint mellékfoglalkozás is tizhető. **Alaptőke 7 millió korona.**

CLIMAX

nyersolaj- motorok, lokomobilok és benzin cséplőgarnitúrák.

Teljes gyári szavatosság! Minden motor elküldés előtt **hivatalos vizsgálatnak** lesz alávetve. Teljes gyári szavatosság!

Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok! Kérjen díjtalan ajánlatot!

BACHRICH és TÁRSA
motorgyári fióktelepe
Budapest, Szabadság-tér 17. sz.
(Tőzsde-palota.)

Szliács acélfürdő, Felső-Magyarország

Egyedül ismert szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra. Idény május 15-től szeptember 30-ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerincz és idegbajok, bénulás ellen, átszenvédett betegség és erős munkásság után. Mint fürdőorvos dr. **NADOSY ISTVÁN** hiv. fürdőorvos működik Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át 5 óra, délről Budapestén át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok minden nagyobb vasúti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust utazás valamint lakás árkedvezményről az elő- és utóidényben stb. ad a **Fürdőigazgatóság Szliácscon (Zólyom-m.)**

„M-i-i-t” — Papa megengedte! Hisz' valódi **JACOBI-féle Antinicotin-cigaretta**ltüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!

A valódi híres 500 éves POZSONYI SEEHOFER NÖVÉNY-BALZSAM

elismert legjobb és legrégebb házi-szer. Kitűnő mindama bajok ellen, melyek **rossz emésztés** vagy **eldugulás** folytán állottak elő, u. m. **emésztési zavarok májban, bélrenyheség, kólika, agyvérszegénység, aranyér** s hasonló bántalmak ellen. E kizárólag növényi alkotórészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe, miért is még a leggyengébb természetűek is megfontolás nélkül eredményesen használhatják. Számtalan elismerő levél bizonyítja a **Pozsonyi Seehofer Növény-Balzsam** jóságát, melynek valódiságát a **Földes** csomagolás és az itt látható vörösrák védjegy bizonyítja. Ügyeljünk a „Földes” aláírásra. Mindenütt kapható, ahol nincs raktáron ajánlatos, hogy közvetlenül rendeljük a

FÖLDES LÁSZLÓ VÖRÖSRÁK GYÓGYTÁRÁBÓL, POZSONY, MIHÁLY-UTCA 10

1 üv. 70 fill. 6 üv. postán utánvétellel bérmentve K 4-60.

Schaumburg-Lippe Herceg

Beremendi portlantcement és mészművei

Kereskedelmi igazgatóság:

P É C S, Indóház-utca 42. szám.

Művek: **BEREMEND.**

Kitűnő minőségű és páratlanul szép színű

portlandcement és fehérmészgyártása,

valamint géppel zuzott kavics és nyers mészkő előállítása.

Évi termelés: 500,000 q portlandcement, 120,000 q fehérmész. 800,000 q kavics.

Portlandcementünk kiváló minősége mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki. A hivatalos szabványokat messze felülmúló minőségért szavatolunk.

Pontos és gyors kiszolgálás!

Uj találmány!

Telefon 718.

Uj találmány!

Fagymentes.

Van szerencsém az igen tisztelt háztulajdonosok becses figyelmét felhívni azon körülményre hogy

Fagymentes vizöblítésű closet berendezését kizárólag csakis vállalatom útján szerezhetik be; mert erre vonatkozó **találmányomat szabadalmazás végett bejelentem.**

Ujrendszerű fagymentes berendezésem az eddig ismert angol closetteknél olcsóbb, jobb, tartósabb. A Háztulajdonosok Egyesületének tisztelt tagjai tetemes árendgeményben részesülnek. Rendelményeket csatornázási és vízvezetési vállalati irodámba

Zápolya-utca 6. szám alá kérek

intézni, ahol az újrendszerű fagymentes closet találmányom rajzai megtekinthetők s bővebb felvilágosítás nyerhető tisztelettel:

Lehmann László.

Szabadalom bejelentve

Szabadalom bejelentve

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVIII-ik Csász. Kir. Államsorsjáték.

Ez az osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21,135 készpénz nyereményt tartalmaz, 620,060 korona összértékben.

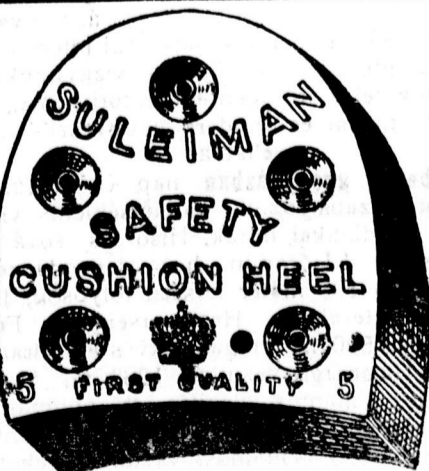
A főnyeremény 200.000 korona

A húzás június 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zolamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirdahivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Világhírű

SULEIMAN

Gummisarok

a koronajegygyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére: **Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.**

Minden a szakabam vágó jobb kereskedésekben kapható.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

Butorokat, konyhaberendezéseket raktáron tart Bálint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papiroszt kiló és mázsáknint olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piacz-utca 12.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Fajbaromfi, fajok, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Kifutó fin lapunk szerkesztőségébe felvételik.

Házmesternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-ntca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Épületi vályog jutányosan eladó Széchenyikert 3. sz.

Ákáczzölőkarót, 1. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályi-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Kerti padokat,
Kerti fecskendőket,
valamint

I-ső rendű Gépszijat
és csépléshez gépészeti cikket ajánl:

SESZTINA LAJOS

vaskereskedése

Debreczen, Piacz-utca 23.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni református kollegium gazdasági tanácsa a tulajdonában levő:

1. Kiszepesi határban a mikespércsi-ut men én fekvő 5 kat. hold 921 négyszögöl,

2. ugyanott 2 kat. hold 256 négyszögöl területű ujosztású földjeit, továbbá

3. a Vár-utca 12. sz. ház utáni 5 hold 250 négyszögöl területű ondódi földjét **folyó évi július hó 4-én délután 3 órakor** a kollegiumi háznagy hivatalban nyilvános szóbeli árverés útján újabb 6 évre haszonbérbe adja.

Árverési feltételek a kollegiumi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1911. május 23.

A kollegiumi gazdasági Tanács.

Bérbe adó. Eladó.

Margitfürdő-telepen

Iparvágánnyal ellátott, mintegy 800 negyzetméter beépített területtel bíró, rendkívül szilárdan épített, alápincézett épületcsoport, amely áll két 2 szobás lakásból, 2 óriási nagy munkateremből és 4 különböző helyiségből. Az egész épület alatt világos, hűvös és téglázott, illetve betonozott pinczék ugyancsak lakásoknak, vagy raktáraknak, illetve műhelyeknek használhatók.

Az épület rendkívül alkalmas.

Termények, vagy bármily áruk beraktározására, bármely gyár részére, ezenkívül az épület már meglévő terv szerint lakásoknak is átalakítható és a befektetett tőkének legalább 8 százalékos kamatozását hozza ki.

Ugyancsak a Margitfürdő-telepen kitünő levegővel és vízzel bíró házhelyek cladók. A házhelyek kivétel nélkül ujonnan megnyitott utcára nyílnak és a Péterfiával, valamint Simonyi-úttal közvetlen összeköttetésben vannak. Nyaralók, valamint bérházak építésére kiválóan alkalmas terület.

A megvételhez összesen a vételár 20-25 százaléka szükséges készpénzben, a többi előnyös kölcsönrel fedezve. A telkekre építendő házakra terveket, valamint előnyös kölcsönt a vevő részére díjmentesen eszközöl ki és bővebb felvilágosítást nyújt

Klár Andor

irodája,

Piacz-u. 77. I. em. Telefon 445.

Izzad a lába? Használjon **Harsányi-féle „Formacziat“** mely bármely testrészi izzadságát megszünteti.

Hatása gyors és biztos!

Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona

Kárpáti szesz rövid idő alatt megszünteti a csuzos, reumás fájdalmakat. Egy üveg ára 1 korona.

„Menthol“ jeges sósborszesz, az eddigi sósborszeszek között leg-hatásosabb 30-50 fillér es 1 koronás üvegekben.

A fentiek csakis a

Balás Ödön utóda

HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez“ címzett gyógyszerárban Debreczen, Csapó-utca 18. sz. a. kaphatók.

Dr. NEUMANN MIKSA

Gaisbergi gyógyintézete Gyógyintézet

Wien, I. Parschban Salzburg mellett. Fleschmarkt 7. 6 órai utazás Beestől. Egész éven át nyitva.

Kimerítő felvilágosítás s Gaisbergi intézetről is. Mindkét intézetben az összes vizgyógykurák találhatóak fel s Röntgen laboratóriummal, valamint a fizikai és modern gyógyeszközökkel ellátva.

A gaisbergi gyógyházban nap és légfürdők, uszodák, szabályozott hőmérsékletű vízzel, terápiai és dietikai hurák. Hisó és soványító kura stb. Elsőrangú ház dependence-val (100 szoba) 100 méter hosszú folyosók, játék és sport terekkel. Hangversenyek. Festői hegyvidék; 500 m. magas fekvéssel. Kirándulások a Gaisbergi vasúttal 1282 m. Modern kényelem. Villamos világítás stb. pompás sarkok. Gyönyörű kilátás (Waltzmann, Untersberg Göll stb.) Villamos vasúti összeköttetés Salzburggal (10 perc). Elsőrendű ellátás, mérsékelt árak.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-lé SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BANTALMAK, gyomorhév, rögzött SZEKREKFDÉS, májbántalom, VÉRTOLULÁS, aranyér és a lekülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint a fájdalomcsillapító bedörzsölészetköszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

A legjobb saját készítményű

cipők és csizmák

jutányos áron beszerezhetők:

Csapó-utca 19. sz. alatt

Mező Gábornál.

A hölgyek tudják legjobban

mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC

mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arc-bőre tiszta, sima legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak az arc-bőr ápolására, a szépség fentartására és emelésére.

A FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME

az egyedüli szer, mely 5-6-szor használata után biztosan eltávolít kiütéseket, pattanásokat, miteszt, szepőket, májoltokat ráncokat és az arcot fehérit, üditi és fiatalítja

A Földes-féle Margit-Créme teljesen ártalmatlan, páratlan és csodás arc-szépítő.

Kapható az egész világon.

Tégelye 1 korona és 2 korona.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARADON.

KAPHATÓ: Debreczenben Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog., Mihalovics Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla H-Szoboszlón Barbóc Zsigmond H.-Böszörményben Ercsey Gábor gyógytárakban.